CİLT-3
Sayı-56
Milliyet

ÇOCUK

7'den 70'e bütün çocukların dergisi

Kar üzerinde uyudu...

Cumhuriyetimizin öyküsü

Devlet düzenini kurdu...

İbrahim ÖRS

Mavi gözlü, keskin bakışlı, 40 yaşlarındaki adam, yanında arkadaşları, sert adımlarla askerce yürüyor, bir yandan da yüksek sesle marş söylüyordu:

"Sesimizi yer gök su dinlesin,
Sert adımlarla her yer inlesin,
inlesin..."

Yıl, 1919'du. Mayıs'ın son haftasındaydı. Ve bu, sert adımların sahibi, Mustafa Kemal'den başkası değildi. Samsun'a, daha doğrusu Anadolu'ya ayak basalı bir hafta olmuştu. Şimdi Havza'ya gidiyordu. Yolda bozulan kırık-dökük otomobilinden inmiş yürüyordu. Hem yürüyor, hem de söylüyordu:

"Gümüş ufuktan şimdi doğar,
Yürüyelim arkadaşlar..."

Bunlar, yurdun düşmanlar tarafından işgaline, Saltanat'ın çaresizliğine karşı ulusça ayaklanmanın ilk adımlarıydı. Çetin bir dönemden sonra Türk ulusunu, yeni bir yönetime, yeni bir Devlet'e götürecekti. Bu yeni Devlet, bugün 50. yılını coşkuyla, mutlulukla kutladığımız Türkiye Cumhuriyeti'ydi.

Nasıl mı kurulacaktı Cumhuriyet?

Bunun tanımını yapmak için, birazcık gerilere gitmek, ülkenin içinde bulunduğu duruma şöyle bir göz atmak gerekti.

SAVAŞ SONRASI TÜRKİYE

Atatürk, Büyük Nutuk'ta, ülkemizin o yürekler acısı dönemini ne güzel anlatmıştı. Birinci Dünya Savaşında yenik düşmüştük. Osmanlı Devletiyle İtilaf Devletleri arasında imzalanan Mondoros anlaşmasına göre, Boğazlar açılmış, düşman orduları İstanbul önlerine kadar gelmişti. Düşman orduları yurdumuzu işgale başlamışlardı. İngiliz-ler Musul'u almışlar, ayrıca Çanakkale, Samsun, İzmit ve çevresine askerî birlikler göndermişlerdi. İtalyanlar Antalya ve Konya'ya asker yollarken, Yunanlılar da, İzmir'e asker çıkarmışlardı (15 Mayıs 1919) Fransızlar, fırsattan yararlanarak Güney illerine girmişler, bu arada azınlıklar da harekete geçmişlerdi.

Ve tüm bunlar karşısında Padişah Vahdettin ve çevresindekiler kendi kişisel çıkarlarını korumayı düşünmekten başka hiçbir çalışma ve çaba içinde değildiler.

Ortada bir gerçek vardı: Türk ulusu, giderek, köleliğe doğru adım adım yaklaşıyordu. Ne var ki, Türkler, asırlar boyu, egemen, bağımsız yaşamağa alışmıştı. Köle olamazdı, kölelikle bağdaşamazdı. Gerçi uzun süren savaşlardan yorgun, bitkin düşmüştü. Ne askeri

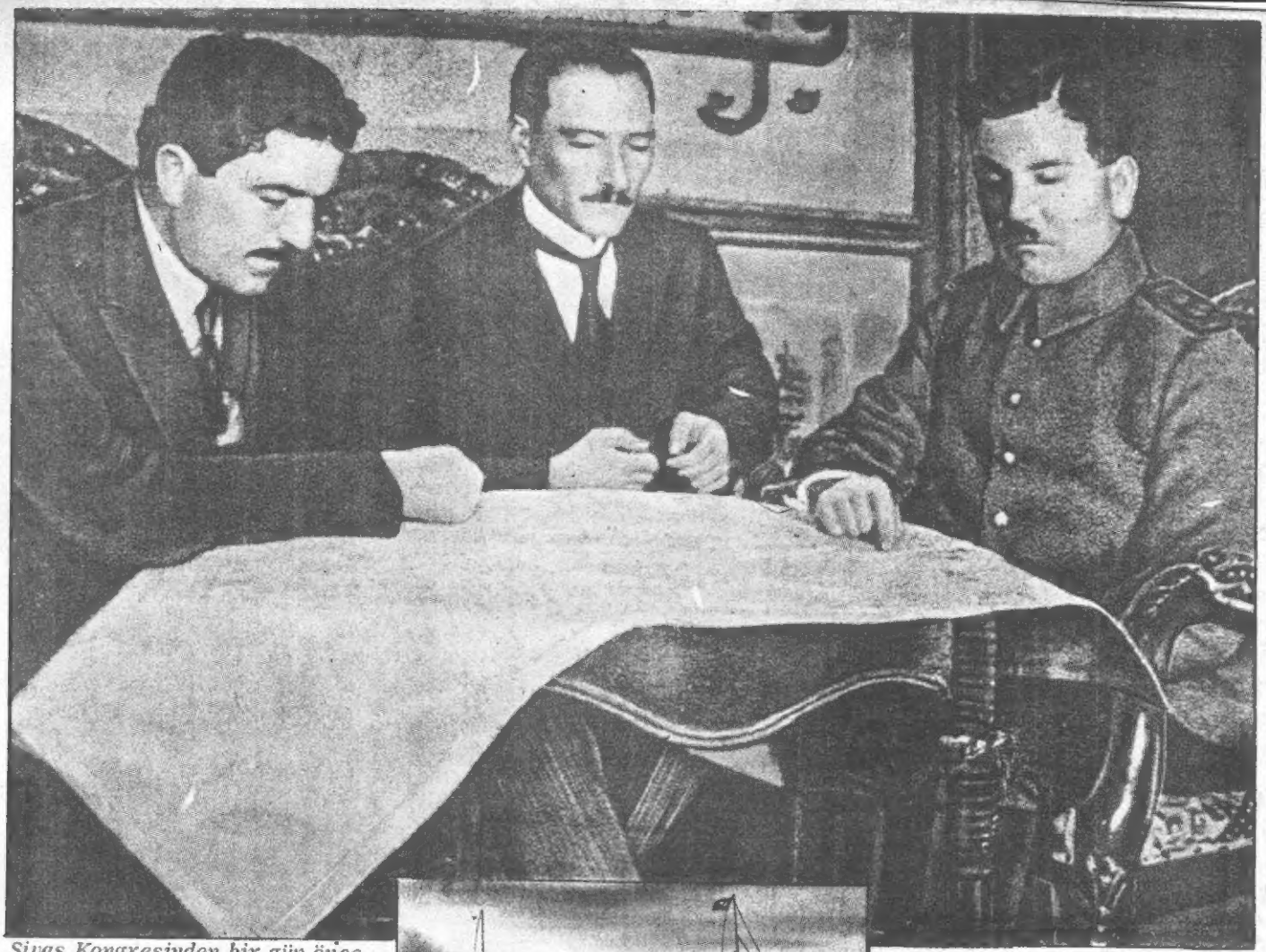

Sivas Kongresinden bir gün önce plan üstünde çalışma ...

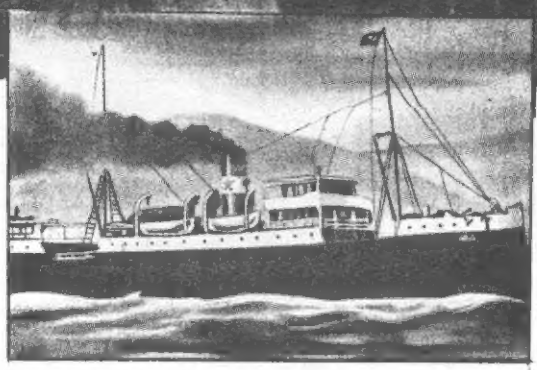

Bandırma vapuru ...

ne silahı, ne de parası vardı. Fakat herşeye karşın, kendisini köle yapmağa kalkışanlarla savaşacak bir yüreği vardı. Bu büyük bir şeydi. Türk'e özgü bir şeydi.

Türk ulusu, kadın erkek, genç, ihtiyar, bir önderin, bir baş'ın özlemini duyuyordu. Sonunda beklenen önder çıkıverdi ortaya. Bu, Birinci Dünya Savaşında çeşitli cephelerde, savaşmış, yararlıklar göstermiş, zaferler kazanmış özellikle "Çanakkale Kahramanı" olarak ün yapmış genç bir subaydı. Adını artık herkesin bildiği Mustafa Kemal'di.

Mustafa Kemal, Anadolu'ya geçmek, düşmana karşı bir halk hareketinin önderliğini yapmak olanaklarını araştırıyordu. Ulusunu, yurdunu seven arkadaşlarının yardımı ile, sözde 3. Ordu Müfettişi olarak Anadolu'ya geçmek fırsatını elde ettiği zaman öyle mutluydu ki... Hareketinden önce geceyi, Beşiktaş'ta annesi ve kızkardeşinin yanında geçirdi. Zübeyde Hanımın elini öpüp hayır duasını aldıktan sonra, 15 mayıs günü köhne Bandırma vapuru ile yola çıktı. Boğazı kontrolleri altında tutan İngilizlerin eline düşmekten kurtulmasını bilmişti.

SAMSUN'A VARIŞ

19 Mayıs'ta Samsun'a ayak bastığı zaman, deniz dalgalı, hava fırtınalıydı. Fakat bu fırtına, Türkiye için, Türk ulusu için parlak bir geleceğin müjdecisi idi. Yurdumuzu işgal eden, Türkiye'yi dünya haritasından silmek isteyen düşmanlar için ve de tahtını korumak yolunda onlarla işbirliği bile düşünen o zamanın Sultanı için ise bir felaketin habercisiydi.

Mustafa Kemal, bir hafta Samsun'da kaldıktan sonra karargahını Havza'ya taşıdı ve ilk kez burada Gençlik Marşını haykırdı, arkadaşlarıyla birlikte:

"Güneş ufuktan şimdi doğar
"Yürüyelim arkadaşlar..."

Güneş doğmuştu bile... Yavaş yavaş tüm yurda yayılacak, her yanı aydınlatacaktı.

Mustafa Kemal, Havza'dan Amasya'ya geçti. Buradan, Valiliklere, Komutanlara kurtuluş hareketini duyuran bir genelge gönderdi. Genelgede, "Sivas'ta bir kongrenin toplanması için acele olarak üçer delege gönderilmesi" de isteniyordu.

KONGRELER

Daha sonra Erzurum'a gitti. Burada, asker arkadaşı Kazım Karabekir'in de yardımı ile 23 Temmuz 1919'da topladığı kongrede önemli kararlar alındı. "Vatan bir bütündü, parçalanamazdı. Bu bütünlüğü bozmak isteyen düşmanlara karşı, ulus birleşerek karşı koyacaktı. Yabancı koruyuculuğu asla kabul edilmeyecekti"

Bunu Sivas Kongresi izledi. (4 Eylül 1919). Çağırılan delegelerin katılmasıyla yapılan bu kongrede de, Erzurum'da alınan kararlar onaylanıyor, ayrıca kurtuluş hareketini gerçekleştirmek için çeşitli yerlerde kurulan tüm milli dernekler "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleşiyordu.

Ve tüm bu işler olurken, İstanbul Hükümetinin çabası, başlayan kurtulus

hareketini durdurmak, Mustafa Kemal'i engellemekti. Mustafa Kemal'i " Vatan haini, asi" olarak ilan etmişlerdi. Buna karşılık Mustafa Kemal de," görevinden ve askerlikten istifa ettiğini" Padişah'a bildirmişti. Türk ulusunun bir ferdi olarak çalışacaktı. Kendisini destekleyen İsmet İnönü, Fevzi Çakmak , Fethi Bey, Kazım Karabekir, Ali Fuat Bey gibi arkadaşları vardı. En önemlisi ulusuna güveniyordu. Tüm umudunu kendisine bağlayan, gözünün içine bakan ulusuna...

23 NİSAN

Mustafa Kemal artık Ankara yolundaydı. Uğradığı her yerde büyük bir coşkuyla karşılanıyordu. Sivas Kongresinde Temsil Heyeti Başkanı seçilmişti ya!. İşte bu yetkisine dayanarak, İstanbul Hükümetinin çekilmesini ve yerine Mebuslar Meclisi'nin toplanmasını istedi. İstanbul Hükümeti bu isteğe karşı koydu ama, çok geçmeden çekilmek zorunda da kaldı. Yeni kurulan Hükümet, Mustafa Kemal'le ilişki kurdu ve düşman savaş gemilerinin namlularını çevirdikleri bir binada toplanmalarına karşın, "Milli Misak"ı ilan etti. Bu Milli Ant, "İşgal altında olmayan toprakların asla bölünemiyeceğini, kapitülasyonların kaldırılmasını İstanbul ve Marmara'nın güvenliğinin korunmasını" savunuyordu.

Mustafa Kemal, bu sırada Ankara'da idi. Mebuslar Meclisinin çalışmasını izliyordu. İtilaf Devletlerinin İstanbul'u işgal ettiklerini (16 Mart 1920), Meclis'e, kışlalara, Hükümet dairelerine kuvvet yerleştirdiklerini, karakollarını bastıklarını, gafil avladıkları Türk askerlerini şehit ettiklerini, telgraf memuru Hamdi Efendi'den haber alınca beyninden vurulmuşa döndü. İlk işi, Ankara'da, yeni Meclisi toplamağa karar vermek oldu. Ve çok geçmeden de kararını uyguladı. 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi törenle açılmış ve Mustafa Kemal yalnız Meclis Başkanlığına değil, Hükümet Başkanlığına da seçilmişti. Böylece yeni bir Devlet ve yeni bir Hükümet kuruluyordu . Yeni Hükümetin adı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti idi.

KURTULUŞ SAVAŞI

Ülkemizin büyük bir bölümünü işgal eden ve saldırılarını giderek daha da arttıran düşmana karşı, yurtta yer yer ulusal bir direnme başlamıştı bile. Adana, Maraş, Urfa ve Gaziantep'te silâha sarılan halk, örnek bir yurt sevgisinin örneğini vermesini bilmiş. Fransızları beldelerinden çıkarmak zorunda bırakmışlardı. Kazım Karabekir komutasındaki ordu da, Türklere kötülük yapmağa kalkışan Ermenileri yenmiş , Kars ve yöresini geri almayı başarmıştı. Kuvvayı Milliye adıyla kurulan Milis Kuvvetleri ise, İzmir'e çıkan ve Türklere olmadık eziyetler kötülükler yaparak ilerlemeğe çalışan Yunanlılarla yer yer savaşa tutuşuyor, hızlarının kesilmesine, oyalanmalarına yardımcı oluyorlardı.

İnönü'ye kadar gelmiş olan Yunanlılar, burada, karşılarında Batı Cephesi Komutanı İsmet İnönü'yü buldular . Çetin bir meydan savaşı verildi. (10 / 11/1921) Ordunun yeni, silah ve cephanenin azlığına karşın, savaş kazanmıştık. Geri püskürtülen Yunanlılar, yeniden, yine aynı yerde saldırıya geçtiler. Onların kuvvetleri, bizimkinin iki katıydı. Fakat , İnönü'nün komutasındaki Türk ordusu, 2. İnönü savaşında da, düşmanı yenik düşürmesini, kaçırmasını bildi.

Ne var ki, Yunanlılar saldırılarını sürdürüyorlardı. İngilizlerin de yardımı ile Afyon Kütahya ve Eskişehir' e girmişlerdi. Amaçları, Ankara'ya kadar gitmek , Türk savunmasını kırmaktı.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Başkomutan yaptığı Mustafa Kemal, Ordunun başına geçti ve Sakarya'da düşmana, çetin mi çetin bir savaş verdi . Attan düşmüş, kaburga kemikleri çatlamıştı. Kararlıydı. Buna karşın cepheyi bırakmadı. Hayli kayıba uğrayan Yunan Ordusu, büyük bir bozguna uğramıştı. 22 gün 22 gece süren Sakarya Savaşı 22 Eylül'de Türklerin zaferiyle sonuçlandığında, Yunanlılar soluk soluğa Eskişehir'e doğru kaçıyorlardı.

Büyük taarruz sabahı ...

Düşman işgalinden kurtulan dertli İzmir, büyük yangından sonra işte bu hale gelmişti...

BÜYÜK TAARRUZ

Yunanlılar, Eskişehir, Kütahya ve Afyon'da İngilizlerin de yardımıyla güçlü bir savunma hattı kurmuşlardı. Öyle ki bir yabancı gözlemci, "bu hattın ancak iki yılda yarılabileceğini" söylemişti . Fakat, Başkomutan Mustafa Kemal, 26 Ağustos 1922'de Büyük Taarruz'u başlatınca, yalnız Yunanlıların değil, tüm dünyanın ağzı bir karış açık kalıverdi. Çünkü ancak iki yılda yarılabileceği bildirilen hattı ele geçirmek için, sadece 24 saat yetmişti bile Türk Ordusuna...

Bu başarıda, Ermeni ve Fransızlarla barış yapılmış olmasının ve tüm kuvvetlerimizin Batı Cephesine gönderilmesinin de payı büyüktü. Sonra Türk ulusu, bu kurtuluş hareketinde, kendisine düşeni yapmak için adeta yarış halindeydi. Erkekler düşmanla göğüs göğüse çarpışırken , kadınlar, hatta çocuk

lar da, sırtlarında, omuzlarında cepheye mermi ve cephane taşıyorlardı.

Bir Taarruz başlamıştı. Büyük Taarruz... Türk ordusu coşkun bir sel gibi akıyor, önüne çöken düşmanı eziyor, ya da püskürtüyordu. 30 Ağustos'ta Dumlupınar'da, düşmanın son direnişi de bir yarar sağlamadı. Büyük zafer elde edilmiş, Yunan Komutanı Trikopis bile esir alınmıştı.

Mustafa Kemal emrini vermişti bir kez: "Ordular ilk hedefiniz Akdenizdir, ileri!.."

Türkler kovaladı, Yunanlılar kaçtı. Ve, 9 Eylül 1922'de Türk Ordusu İzmir'e girdiğinde, savaştan canını kurtarabilen düşman askerleri, tek kurtuluş yolunu, denize atlamakta buldular...

İmzalanan Mudanya anlaşmasıyla (11 Ekim 1922) Trakya Yunanlılardan, İstanbul da İngilizlerden kurtuluyor, böylece yurdumuz düşman çizmelerinden temizlenmiş oluyordu.

LOZAN

Daha sonra İsviçre'nin Lozan şehrinde bir barış konferansı toplandı. Konferans'ta Türkiye'yi, Batı Cephesi Komutanı İsmet İnönü temsil ediyordu. Görüşmeler sürerken, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Gazi Mustafa Kemal'in önerisiyle 'Saltanat'ın kaldırılmasına' karar verdi. Ve Padişah Vahdettin, bir İngiliz savaş gemisine gizlice binip gizlice kaçıverdi. Halifelik, Osmanlı soyundan Abdülmecit Efendi'ye verilmişti.

Uzun tartışmalardan sonra imzalanan Lozan Barışı ile (24 temmuz 1923) Türkiye'nin sınırları belirleniyor, kapitülasyonlar kaldırılıyor ve Türk ulusu salt bir bağımsızlığa kavuşuyordu.

CUMHURİYET

Artık, 23 Nisan 1923'ten bu yana süre gelen yönetimin adını koymak gerekti. Gerçekte, yeni Türk Devletinin yönetim biçimi Cumhuriyet'ten başka bir şey değildi.

Neydi Cumhuriyet? Egemenliğin kayıtsız, şartsız milletle olması değil miydi? Yurttaşlar arasında fark gözetilmemesi, kanunlar önünde her yurttaşın aynı haklara sahip olması, özgür olması değil miydi? Büyük Millet Meclisi'nin getirdiği Anayasa da bunu sağlamamış mıydı?

Ne var ki Kurtuluş Savaşı yıllarında, bazı kişilerin Padişaha bağlı olabilecekleri, tepki gösterebilecekleri ve bu davranışların birlik isteyen bir dönemde zararlı olabileceği düşünülmüş, düşünülmüş de yönetime Cumhuriyet adı konmamıştı. Uygun bir zaman beklenmişti. Şimdi bundan uygun bir zaman mı olurdu?

Büyük Millet Meclisine gelirken...

Gazi Mustafa Kemal, kararını başta İnönü olduğu halde, yakın arkadaşlarına açıkladı. Ve bundan tam 50 yıl önce, 29 Ekim 1923'te Büyük Millet Meclisi, ayakta, alkışlar arasında, oy birliğiyle Cumhuriyet'in ilanını kararlaştırdı. Ve Gazi Mustafa Kemal, yine ayakta, alkışlar arasında, oy birliğiyle Cumhurbaşkanı seçildi.

Toplar atıldı, şölenler yapıldı, fener alayları düzenlendi ve tüm yurt, bu mutlu günü kutladı, büyük bir coşkuyla..

DEVRİMLER DEVRİMLER

Atatürk'ün amacı, Türkiye'yi çağdaş ve uygar devletlerin düzeyine ulaştırmaktı. Bunun için de çok çalışmak ve devrimler yapmak gerekti. Uzun savaşlar sonunda yoksul düşen Türkiye'yi kalkındırmak için bu, kaçınılmaz bir zorunluktu.

İşe, Halifeliğin kaldırılmasıyla başladı. Bunu, dinle devleti birbirinden ayıran kararın çıkarılması izledi.

1926'da Hukuk alanında yapılan devrimle kadınla erkek arasındaki ayırım kaldırılıyor, erkeklerin birden fazla kadınla evlenmeleri yasaklanıyor, kadın toplum hayatında gerekli yerini alıyordu.

Aradan çok bir süre geçmiyor, Mustafa Kemal başında şapka, Kastamonu'ya gidiyor, ilgiyle karşılanıyor, Ankara'ya döndükten sonra da, Meclis'ten Şapka Kanunu'nun çıkarılmasına önayak oluyordu. Kılık kıyafette de bir devrim sağlanıyor, mabedler dışında dini giysilerle gezilmesi yasaklanıyor ve kadınlar çarşafla peçeyi çıkarıp uygarca bir kıyafete kavuşuyordu.

Hafta tatili cuma gününden pazar gününe alınıyor, ağırlık ve uzunluk öl-

çüleri değişiyor, Hicrî takvimin yerini Miladî takvim, alaturka saatin yerini de alafranga saat alıyordu.

Türk dili, Türk tarihî yeniden devrimci açıdan inceleniyor, Arap harflerinin yerini lâtin harflerinden yararlanılarak oluşturulan Türk Alfabesi alıyor, açılan eğitim seferberliğiyle okuma yazma oranının yükseltilmesine çalışılıyordu.

Soyadı Kanunu'nun kabülü ile, baba adıyla anılmaktan doğan karışıklıklar, sakıncalar önlenmiş oluyor, bu arada Gazi Mustafa Kemal de Meclis kararıyla Atatürk soyadını alıyordu...

Bir yandan ekonomi, endüstri alanlarında atılımlar yapılırken, bir yandan da ülke içinde ulaşıma önem veriliyordu. Bütün yurt, 10. Yıl Marşı'nda belirtildiği gibi baştan başa demiryollarla örülüyordu.

Ve, Hatay, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içine katılıyordu.

YAŞATICI ACI

Atatürk'ün deyimi ile "Az zamanda çok ve büyük işler" yapılmıştı. Fakat Atatürk de, yorgun düşmüştü. Hastalanmıştı. Yakalandığı karaciğer hastalığı onu günden güne eritiyor, güçsüz bırakıyordu. Doktorlar, O'na dinlenme salık vermişlerdi. Florya köşkündeki dinlenmesi sırasında, en çok sevdiği, zevk aldığı bir uğraşı da, manevi kızı Ülkü ile oynamak, ona okuma-yazma öğretmekti. Çocukları çok severdi. Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılış günü olan 23 Nisan'ı, Çocuk Bayramı olarak ilan ettirmesi de bu sevginin en güzel örneği değil miydi? O'nca çocuk, yarının büyüğüydü. Sevilmeli, eğitilmeli, geleceğe hazırlanmalıydı...

10 Kasım 1938 günü sabah Türk ulusu çok acılı dakikalar yaşadı. Çünkü Atatürk ölmüştü! Ne var ki, aramızdan ayrılan O'nun vücudu idi. Gerçekte o, yaptığı devrimler, koyduğu ilkelerle bir ülkü olarak yaşayacaktı.

Ve bu acı, bu dayanılmaz acı, Türk ulusu için, miskinliğe götürücü değil kamçılayıcı, öldürücü değil yaşatıcı olacaktı.. Yediden yetmişe herkes O'nun ilkelerini gerçekleştirmek için çaba harcayacaktı...

ATA'DAN SONRA

Atatürk'ün yerine, O'nun silah arkadaşı İsmet İnönü Cumhur Başkanı olmuştu.

Çok geçmeden 2. Dünya Savaşı patlak verdi. Bunalımlı günler yaşadık. Fakat Türkiye güttüğü "silahlı tarafsızlık" sayesinde, yeni bir savaş felaketinden kurtulmasını bildi. Alman orduları, Meriç boylarına kadar geldikleri halde, bizimle savaşmayı uygun görmemişler, bir saldırmazlık anlaşmasına imza koymuşlardı.

Yaşatıcı acıyı yaşayanlar...

1949'da saldırıya karşı koymak için kurulan ve NATO adı verilen örgüte Türkiye de katıldı. Çok geçmeden Kuzey ve Güney Kore arasında bir savaş çıkacak ve Birleşmiş Milletler'in kararıyla bir Türk birliği de bu savaşta, Güney Koreliler tarafında yer alacaktı. Birliğimiz orada, dünya savaş tarihine "destan" olarak geçebilecek kahramanlıklar gösterecekti.

TEK PARTİDEN ÇOK PARTİYE

Yeni Türkiye Devleti bir Cumhuriyet'ti ama, demokrasi yönetimi henuz tam anlamıyla gerçekleşememişti. Ülke tek parti ile, CHP ile yönetiliyordu. Muhalefet yoktu daha önce yapılan demokrasi denemelerinden bir sonuç alınmamıştı. 1946'da tek partiden çok partiye geçilmesi kararlaştırıldı. Atatürk'ün Başbakanlarından Celal Bayar'ın önderliğinde kurulan Demokrat Parti, seçimlere katıldı. Milletvekili çıkardı. İktidar partisini denetleyecek muhalif milletvekillerinin Meclise girmeleriyle, "Halkın halk adına halk tarafından yönetimi" demek olan Demokrasi'de tam anlamıyla gerçekleşmiş oldu Türkiye'de...

1950 genel seçimlerini Demokrat Parti kazanmış, Celal Bayar Cumhurbaşkanlığına, Adnan Menderes de Başbakanlığa getirilmişti. Demokrat Parti, daha sonra yapılan 1954 ve 1957 seçimlerini de kazanacak, fakat her alanda beklenileni veremiyecekti. Tarıma, su işlerine yol yapımına önem veren DP iktidarı, giderek başlayan pahalılık, stokçuluk, karaborsacılık karşısında çaresiz kalacaktı. En önemlisi Anayasa ve diğer kanunlara aykırı olduğu öne sürülen davranışları nedeniyle, muhalefet partileriyle sert tartışmalara girecekti... Ülke içinde dirlik, düzenlik bozulacaktı.

Sonunda, Türk Silâhlı Kuvvetleri 27 Mayıs 1960'da duruma müdahele etmek

ÇOCUĞUN CEVABI

Bir sabah ÇANKAYA sırtlarında beraberce gezmeğe çıkmıştık. Gazi yanımıza yaklaşan bir çocuğu yakaladı. Çelik bakışlariyle âlemi teshir eden gözlerini onun yüzüne dikip gülümseyerek sordu :

-Adın ne senin bakayım?

-CEMİL.

-ÇANKAYA'da mı oturuyorsun?

-Yok. AYRANCI'da.

-Mektebe gidiyor musun?

Çocuk başını öne doğru hızla iğdi,

-E... Ne okuyorsun mektepte?

-Her bir şey okuyoruz.

-Peki, ben kimim CEMİL?

Çocuk zeki bakışlarını Ata'nın üzerinde gezdirdi :

-Sen Gazi Paşasın.

Ata gülümsedi :

-Olmadı. CEMİL, ben Gazi Paşa değilim. Beni benzettin sen.

-Yok benzetmedim iyi biliyorum, sen Gazi Paşasın.

-Nereden biliyorsun?

Çocuk kendinden emin bir tavırla :

-Çünkü, dedi, sana hiç kimse benzemez...

Çelik gözler bulutlandı. O eşsiz kafanın içinden kimbilir ne düşünceler geçti o anda :

-CEMİL sen büyüdüğün zaman ne olacaksın?

Cevap o ufacık ağızdan tereddütsüz çıktı :

-Asker olacağım.

-Asker olup da ne yapacaksın?

-Düşman bu topraklara bir daha ayak basacak olursa onu buradan kovacağım.

Gazi, bir şey demedi. Küçücük CEMİL'i kollarından tuttu, kaldırdı ve alnına sıcak bir öpücük koydu.

Sonra onu oyuna iade edip de yoluna devam ederken bize döndü. Başlangıcı kendi zihninde kalan cümleyi bize hitap ederek tamamladı :

-Evet... Öyledir. Milletin bağrından temiz bir nesil yetişiyor. Bu eseri ona bırakacağım ve gözüm arkamda kalmayacak.

zorunluğunda kaldı. Bu devrimin amacı ülkeyi, birliğe ve tam bir demokratik yönetime kavuşturmaktı. Devlet ve Hükümet Başkanlığına Orgeneral Cemal Gürsel getirildi. Bir Milli Birlik Komitesi kuruldu... Çıkarılan bir kanunla toplanan Kurucu Meclis, Yeni Anayasa'yı kabul etti; Yeni Anayasa "Türkiye Cumhuriyetinin sosyal bir devlet olduğu " hükmünü getiriyor, yurttaşa, sendika ve dernek gibi kuruluşlara geniş özgürlükler tanıyor, Devlet'i çocukların öğreniminden yükümlü sayıyordu.

Yeni Anayasa'nın halk tarafından onaylanmasından sonra seçimlere geçildi (EKİM 1961) Koalisyon Hükümetleriyle yönetilen üç yıllık bir dönemden sonra Adalet Partisi, çoğunluğu kazanarak iktidara gelmiş ve partinin Genel Başkanı Süleyman Demirel, Hükümeti kurmuştu.

Bir süre sonra Cemal Gürsel, yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak ölecek, yerine 5. Cumhurbaşkanı olarak Cevdet Sunay seçilecekti. Bundan sonra da olaylar özetle şöyle seyredecekti :

- Anarşik olayların önüne geçilmez bir durum alması karşısında, AP iktidarına karşı Ordu tarafından bir Muhtıra verilmesi (12 Mart 1971)
- Cumhurbaşkanlığı süresini dolduran Cevdet Sunay'ın yerine Fahri Korutürk'ün 6. Cumhurbaşkanı seçilmesi.
- Avrupa ile Asya'yı birleştiren Boğaziçi Köprüsünün tamamlanması..."
- 14 Ekim 1973'te yapılan genel seçimlerde, CHP'nin AP'den çok oy alarak, Hükümeti kurma olanağını sağlaması...

Sonra ? Sonra da, bugün coşkuyla mutlulukla kutlamakta olduğumuz 50. yıl. Ve ağzımızda 50. Yıl Marşı :

"Müjdeler var yurdumun toprağına taşına,
Erdi Cumhuriyetim 50 şeref yaşına .
.....

Atatürk döneminde gerçekten az zamanda çok ve büyük işler yapılmıştı. O öldükten sonra yapılanlar için aynı şey söylenebilir miydi ?

Gelin bunun tartışmasını yapmayalım da, O'nun Havza'ya girerken söylediği marşı, hep birlikte bir kez daha söyleyelim :

"Güneş ufuktan şimdi doğar,
Yürüyelim arkadaşlar..."

Ve gerçekten yürüyelim çocuklar!.

Yazılar ve resimler : GOSCINNY ve UDERZO ● Türkiye'de yayın hakkı Milliyet gazetesine aittir

RED KİT/ Grandük

Grandük Leonid ve yardımcısı Bulenkov'la tanışan Red Kit, yeni bir maceraya atılmıştır. Grandük'le beraber uzak batıya bir seyahate çıkmaktadırlar.

CARLSTON, LUIZVIL, SENLUI VE KANSAS'DAN SONRA...

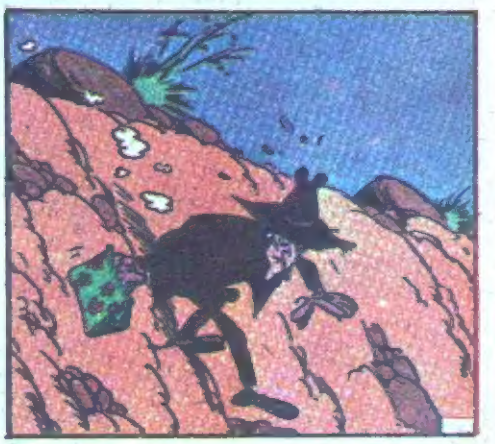

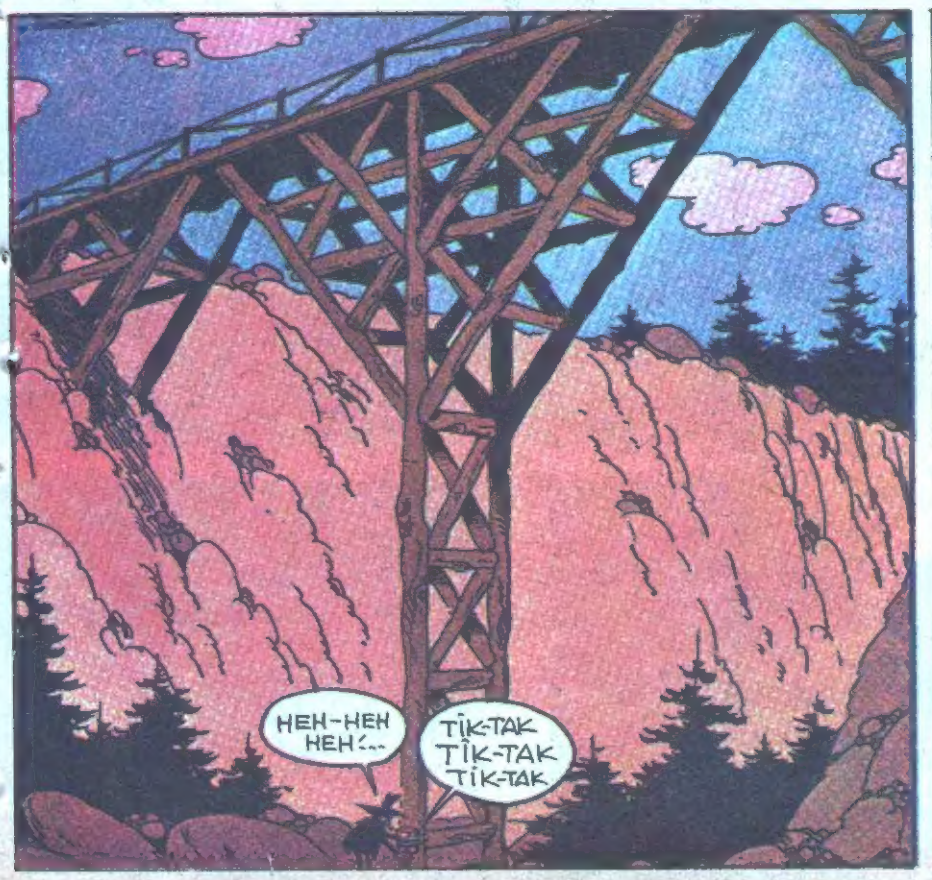

DEVAMI VAR

DÜNYAMIZIN YARATILIŞI

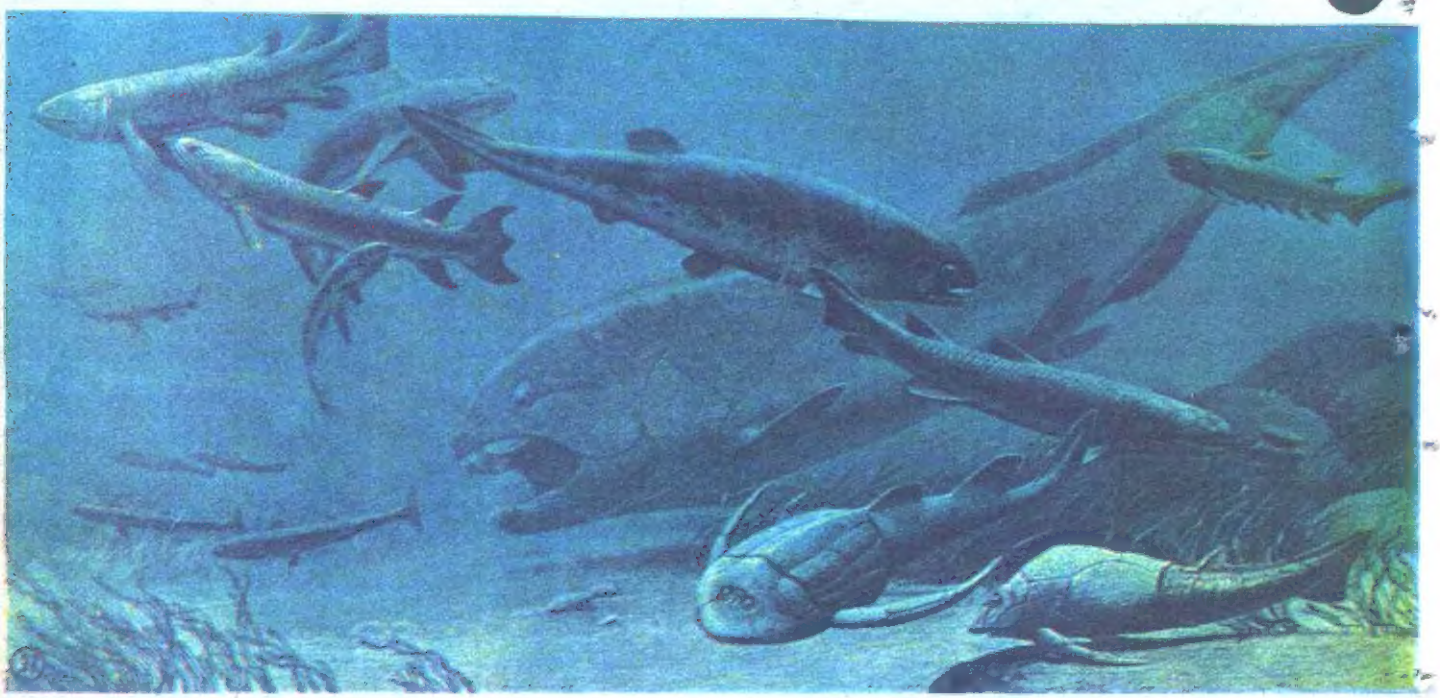

ZIRHLI BALIKLAR: İlk balıkların çeneleri yoktu ve ısıramazlardı. Ağızları sürekli olarak açık durur ve çok küçük avlarla beslenirlerdi. 320 milyon yıl kadar önce, yeni balık türleri ortaya çıktı. Bunların çeneleri, dişleri ve kemikle kaplı koca kafaları vardı. Kuyrukları dışında bütün gövdeleri kemikle örtülüydü. Bu yaratıklar çok küçüktü. Örneğin COCCOSTEUS ancak 50 cm. gelirdi. Bazıları ise, örneğin, tam ortadaki DİNİCHTHYS, 5 m. den uzundu. Binlerce yıl sonra, zırhı olmayan balıklar ortaya çıktı. Solungaçları ya da ciğerleriyle solunum yapıyorlardı.

YAŞAYAN FOSİL: Aşağıdaki COELACANTH 1938'de yakalandı. Bu yaratık doğrudan, hayat başladığı zaman ortaya çıkan ilk balıklar soyundan gelmedir.

39 - İLK AMFİBYALAR/ HEM KARADA HEM SUDA YAŞAYAN HAYVANLAR: Bu balıklar doğrudan ciğerleriyle solunum yaparlar. İçinde yaşadıkları su birikintileri kuruyunca, yüzgeçlerine dayanarak, başka su birikintilerine doğru sürünürlerdi. Bunlardan bazıları kuru toprakta yaşamasını öğrendiler.

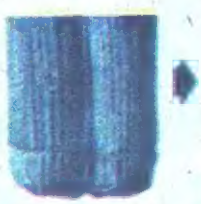

40 - DEV BİTKİLER: Zamanla çam ağaçları gibi kozalaklı ağaçlar ortaya çıktı. Boyları 60 m.

41-43-DEVLER VE CÜCELER: Yukarıdaki ağaçlar dev gibi "at kuyruğu otu" denen bitkilerin cüceleridir. Bunlar 300 milyon yıl önce ormanlar meydana getirirlerdi. Zamanla bu ormanların cürümesi, tabakalar oluşturması kömür

44-ÇİFT HAYATLI HAYVANLAR: Yukarıdaki STE - GOSEFAL denen hayvanlar yarı karada yarı suda yaşarlardı. Bu amfibyalar, karada kalın kabuklu yumurtaları üzerinde kuluçka - ya yatmasını bilmiyorlardı. Çoğalmak için suya dönüyorlardı. . Boyları on-onbeş santimden 2-2,5 m. ye kadar değişiyordu.

46-YENİ KARALAR: Yukarıdaki haritada ilk sürüngenle - rin ortaya çıktığı sırada dünyadaki karaları görüyoruz. Kıtala - rın bir kısmı aynıydı. Ancak Avrupa ve Türkiye'nin yer aldığı kara parçasının yerinde büyük bir çöküntü vardı; orası bir iç deniz halindeydi. 220 milyon yıl kadar önce dünyanın kabuğunda bir takım katlanmalar oldu. Hava soğudu. Büyük buzullar meydana geldi ve Alpler gibi birtakım dağ sıraları oluştu.

45 ve 47-İLK SÜRÜNGENLER: Amfibyaların altın devri, ormanların kömürleşmesi sırasındaydı. Za - manla bunlar kalın kabuklu yumurtalar yapmaya, kuluç kaya yatmaya başladılar. Böylece, bir süre sonra Dünya - nın her bir yanına yayılan sürüngenler ortaya çıktı. Bu çok önemli türün örneklerinden biri yukarda resmi gö - rülen hayvandır (SEYMOURİA). Ancak soyları çabuk tü - kendi. Yalnız bu arada başka sürüngenler dünyaya gel - mişti. Aşağıda resmi görülen ve yalnız bitki yiyen bu garip yaratık 2 m. boyundaydı. (MOSCHOPS)

48-TEPELİKLİ CANAVARLAR: İlk sürüngenler arasında, aşağıda resmi görülen EDAPHOSAURUS ve DİMETRODON gibi tuhaf canavarlar vardı. Sırtlarındaki yüksek çıkıntılar onlara bü - bütün korkunç bir görünüm veriyordu. Sağdaki Dimetrodon daha tehlikeli bir yaratıktı ve boyu üç metreye yakındı. Avını korkunç dişleriyle parçalardı. Soldaki Edaphosaurus ise daha tehlikesiz ve yalnız bitki yiyen bir hayvandı.

Devamı var

ÖZET :

Profesör Pierre Aronnax, uşağı Conseil ve zıpkıncı Ned Land, tuhaf "deniz canavarı" nın sırtına çıktıktan sonra, bunun aslında insan yapısı bir denizaltı aracı olduğunu anlarlar. Ancak bu sırada aracın adamlarının saldırısına uğrarlar...

JULES VERNE

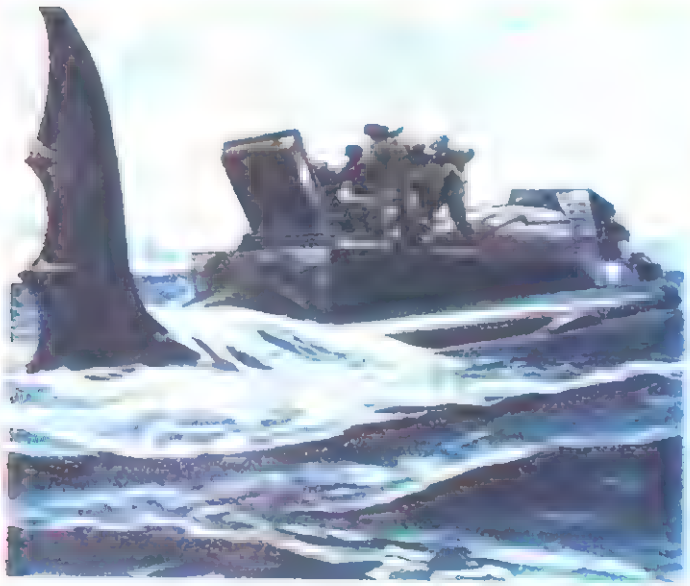

1. Aronnax ve arkadaşları vargüçleriyle karşı koymaya çalışıyorlardı ama, üzerlerine atılan o sekiz adamla başa çıkmaları imkânsızdı. Kendilerini sürükleyen kollardan kurtulmak için hâlâ çabaladıkları sırada gizli kapaktan içeri itildiler. Kapak arkalarından kapandı. Dakikalar sonra, okyanusların en korkunç varlığı hiç ses çıkarmadan denizin içinde gözden kayboldu. Arkasında en küçük bir iz bile bırakmamıştı. Aronnax böylece, deniz canavarı esrarını çözdü, ama ne yazık ki, canavar onu da yutmuştu.

2. Üç adamı yarı taşıyarak, yarı sürükleyerek acayip aracın karanlıklarına götürdüler. Az sonra üç arkadaş kendilerini aydınlık bir bölmede buldular. Birkaç saat boyunca orada kaldılar. Bu arada kısık sesle, başlarına gelenleri konuşuyorlardı. Derken bölmenin kapısı açıldı, içeri kendilerine saldıran adamlardan ikişi girdi ; arkalarından da sakallı biri daha. Son gelenin derin, tok sesi vardı : "İyi günler, Profesör Aronnax! " diye konuştu. Sakallı adamın davranışlarından, konuşmasından bu garip denizaltı aracının kumandanı olduğu hemen anlaşılıyordu.

3. Aronnax'ın bakışlarından ne sormak istediğini anlayan Kumandan, sert bir sesle : "Evet, sizin kim olduğunuzu biliyorum, Profesör Aronnax! " dedi. "Dünyanın dört bucağında okyanuslarda peşimden gelmenizin nedenini de biliyorum. Benim aracımı yok etmek istiyordunuz ve bu, sizi benim düşmanım yapıyor. Ama ben bağışlamasını bilen bir adamım. Eğer şiddetten uzaklaşmak ve karşınızdakini yok etmek düşüncenizden vazgeçerseniz, bu konuda bana şeref sözü verirseniz ve benim size verirsem vereceğim emirlere uyarsanız, hayatlarınız bağışlanacaktır." Aronnax ve arkadaşlarının başka seçim hakları olmadığından herşeyi kabul etmek zorunda kaldılar. "Ve" diye ekledi sakallı adam, "Bana Kaptan Nemo, demenizi istiyorum ! "

4. Kaptan Nemo, Conseil ve Ned'e, bir başka kabinde yemeklerinin hazır olduğunu bildirdikten sonra, kibarca Aronnax'a dönerek kendisini takip etmesini istedi. Merak içersindeki profesör hemen teklifi kabul etti. Uzun bir koridordan geçtikten sonra geniş bir yemek odasına geldiler. Burası son derece zevkli döşenmişti. Sofrada da mükellef bir kahvaltı onları bekliyordu. Herşey denizden çıkmaydı ; çeşitli balıklar ve denizaltı sebzelerinden nefis yiyecekler hazırlanmıştı.

Deniz altında 20 bin fersah 4

5. Nemo anlatmaya devam ediyordu. "Bu araç - adı Nautilus'dur - tamamen kendi kendine yeterlidir, sayın Profesör. Ahçım da son derece zeki ve uyanık bir kişidir ; okyanus gıdalarından nefis yiyecekler hazırlar. Deniz kaplumbağası kızartması, yunus ciğeri ızgarası, deniz gelinciğinden reçel, şekerleme... en lezzetli yemişe eş değerdedir. Bütün bunlardan tatmanızı rica ederim ! " Aronnax evsahibinin ricasını kıramadı ; ve bu garip yemeği çok beğendiğini de itiraf etmekten kendini alamadı. Kaptan Nemo : "Evet, şimdi de" diye sözlerini sürdürdü, "Size Nautilus'un niçin varolduğunun nedenini anlatayım... "

6. Kaptan ayağa kalkarak bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı. Aronnax onu dikkatle inceliyordu. Derken Nemo konuşmaya başladı : "Gezegenimizin üzerindeki hayattan bıkınca, kaçmaya karar verdim. Çünkü kaçtığım yerde insanlar adaletsiz yasalar yapıyorlar, birbirleriyle savaşıyorlar, birbirlerinin canını, malını almak için ellerinden geleni esirgemiyorlardı. Bütün bunlardan kaçmaya karar verince Nautilus'u yaptım ; ve hayatımın sonuna kadar da insanın tiranlığından uzak yaşamaya kararlıyım. Burada, okyanusun derinliklerinde, hiçbir efendi tanımıyorum. Burada ben - yani Kaptan Nemo - tek efendidir. Eğer bunu aklınızdan çıkarmazsanız, güzel güzel geçiniriz. "

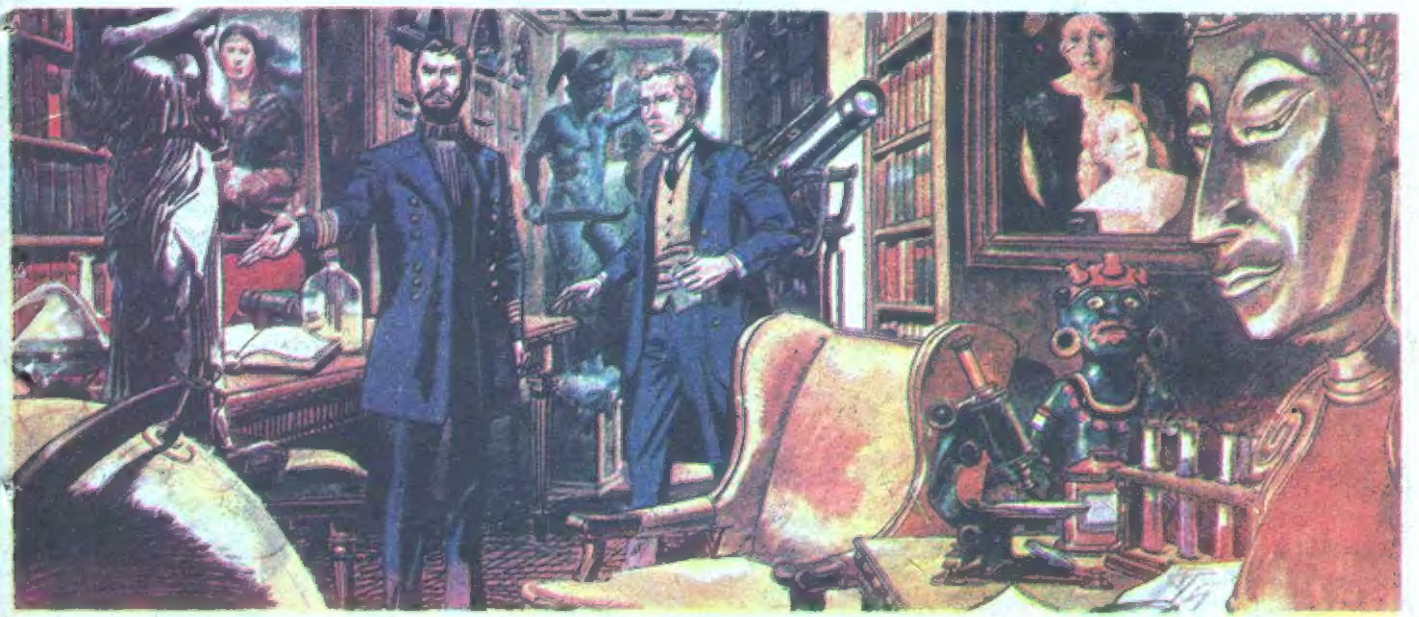

7. Nautilus'da Aronnax'ı daha şaşırtıcı şeyler de bekliyordu. Kaptan Nemo, onu alıp son derece geniş bir bölmeye götürdü. Burası kütüphane ve müze olarak düzenlenmişti. Genç profesörün gördüğü eğitim, ona, duvarlarda asılı tabloların en büyük ressamların paha biçilmez eserleri olduğunu, rafları kaplayan kitapların da ele geçmesi zor eserler olduğunu anlatmıştı. Nemo : "Evet, Profesör ! " diye bağırdı, "Sizin yeteneklerinize sahip bir kişinin arzu edebileceği, ona yardımcı olabilecek her türlü şey Nautilus'da var, görüyorsunuz. Bu da sizin için büyük bir şans çünkü... bir daha kıyıya adımınızı atamayacaksınız ! "

Devamı var

MICHEL VAILLANT

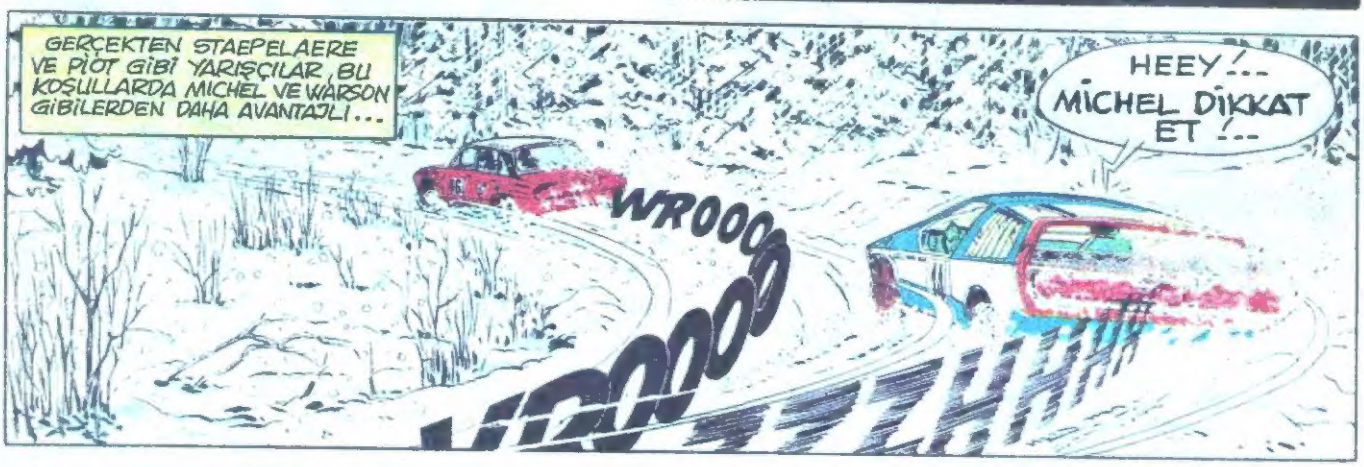

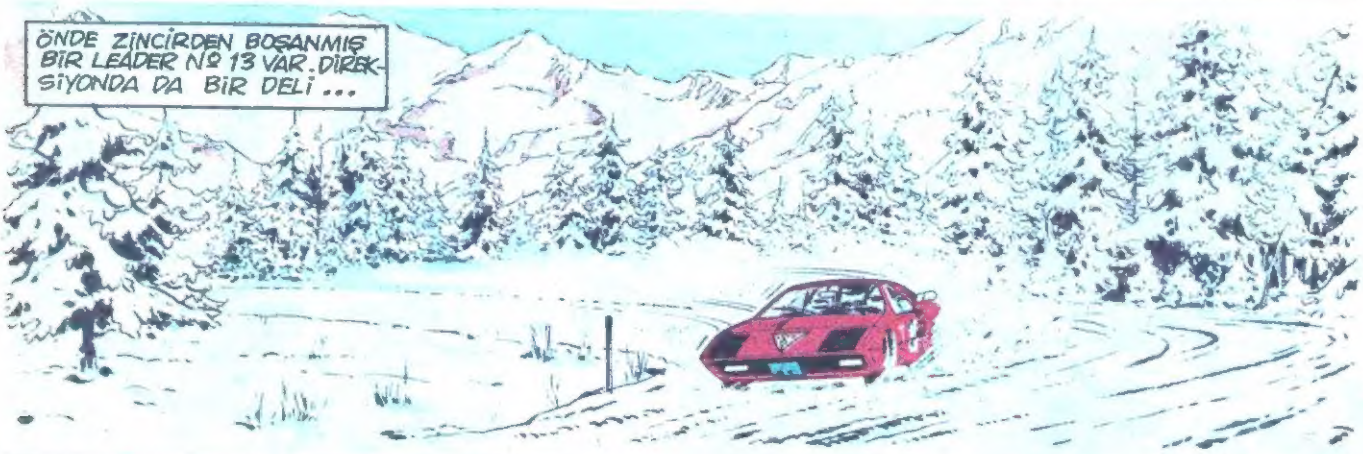

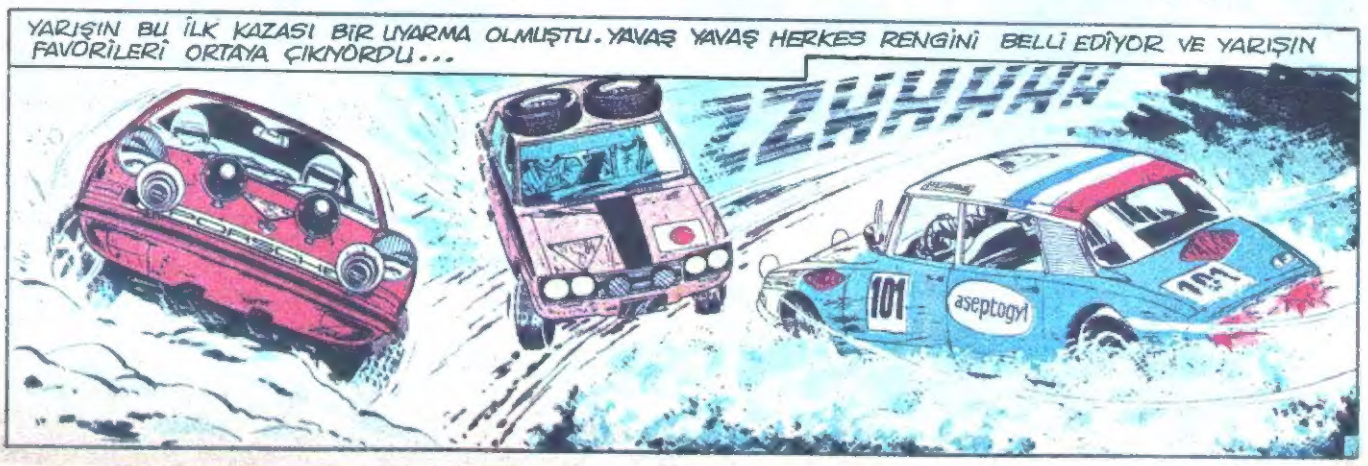

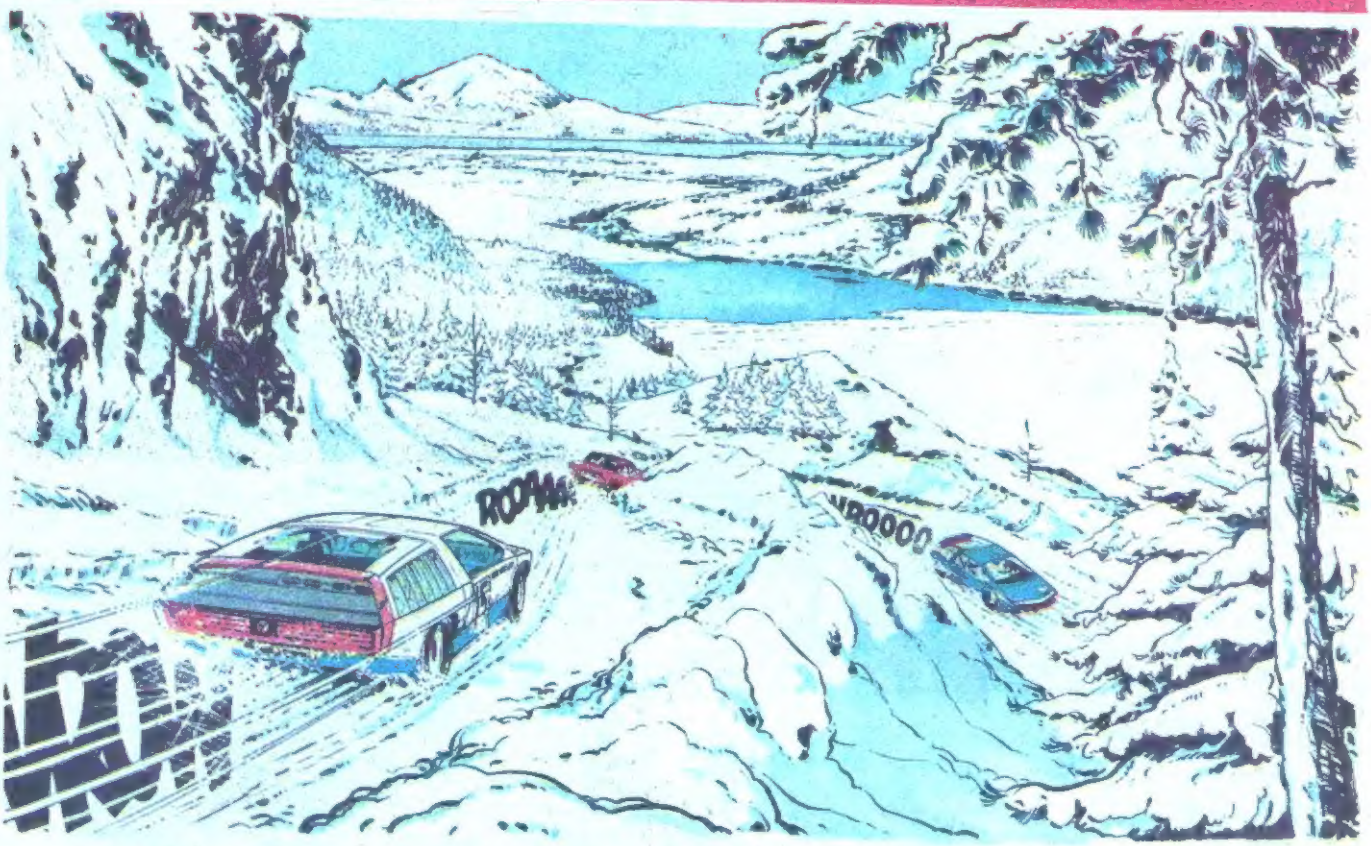

BİR KAÇ ARABANIN TEKNİK ARIZALAR NEDENİYLE YARIŞI BIRAKMALARI DIŞINDA BEYAZLAR İÇERİSİNDEKİ BİR PERİ DİYARINI ANDIRAN KANADA PARKURU, PEK BİR OLAY ÇIKMADAN GEÇİLDİ. ŞİMDİ TEKNİK GERİ BIRAKILARAK GEÇİLMESİ GEREKEN 3000 Km.LİK BİR BİRLEŞİK AMERİKA PARKURU VAR. 114 ARABANIN YARIŞACAĞI BU BÖLÜM, ÇOK HEYECANLI BİR SAHNE OLACAĞA BENZİYOR. BİZ VERİLECEK YARGIYI BEKLERKEN, BİRAZ DA BU SINAVIN AYRINTILARINI İNCELEYELİM ...

ORGANİZASYON

BU PARKUR DENEME SÜRAT ARABALARIYLA RALİ TİPİ ARABALARIN ZAFER ŞANSINI EŞİTLEYECEK BİÇİMDE AYARLANMIŞTI. DENEME ARABALARI DÜZGÜN, RALİ TİPİ OLANLAR DA BOZUK YOLLARDA AVANTAJ SAĞLAYACAKLARDI...

BÜTÜN YARIŞ BOYUNCA GÖREVLERİ, ORGANİZATÖRLERİ YARIŞIN GİDİŞATI HAKKINDA HABERDAR ETMEK OLAN 15 HAFİF UÇAK ARABALARIN ÜZERİNDE UÇACAKTI. BU UÇAKLAR BİR KAZA ANINDA HAVALANMAYA HAZIR 8 TANE HIZLI HELİKOPTERLE DE RADYO BAĞLANTISI KURABİLECEKTİ. YARIŞÇILARA HAVADAN YARDIM İÇİN İZİN VERİLMİŞTİ ...

GEREÇ VE DİĞER İHTİYAÇLAR

DEPO İÇERİĞİ, MOTOR HACMİ 5 L. YA DA DAHA FAZLA OLAN ARABALARDA 120 LİTRE, DİĞERLERİNDE 110 LİTRE OLARAK SINIRLANDIRILMIŞTI. YARIŞIN İLK 250 km.SİNDEN SONRA ORGANİZASYON HER 50 Km. DE İHTİYAÇLARI GİDERMEK ÜZERE İMKÂN SAĞLAMIŞTI. BU HAZIRLANAN YERLER BÖLGE POLİSİ VE ORGANİZASYONUN DENETİMİ ALTINDA BULUNACAKTI ...

BUNDAN BAŞKA VAİLLANTE'İN ATELYE HALİNE GETİRİLMİŞ 3 HELİKOPTERİ ÇEYREK SAAT BAŞI ARABALARIYLA RADYO BAĞLANTISINDA BULUNMAK ÜZERE, MEKSİKA'DAN İTİBAREN TAKİBE BAŞLAYACAKLARDIR. VAİLLANTE'İN TEKNİK SORUMLUSU YEAN-PİERRE YARIŞI STARTTAN VARIŞA KADAR ÖZEL BİR UÇAKLA İZLEYECEK VE PARKUR SIRASINDA MEYDANA GELECEK HERHANGİ BİR OLAYDA YERE İNEBİLECEKTİR ...

HER EKÜRİ İHTİYACI OLAN YARDIMI KENDİSİ AYARLAYACAK VE SAĞLAYACAKTI. VAİLLANTE EKİBİNİN YARDIM ORGANİZASYONU ŞÖYLEYDİ: GEÇİLEN HER ÜLKEDE BULUNAN VAİLLANTE AJANLARI GİZLİ TUTULAN YARDIM NOKTALARI VE İSTASYONLARINDAN SORUMLUDUR. BU YERLER YALNIZCA VAİLLANTE SÜRÜCÜLERİ TARAFINDAN BİLİNECEKTİR ...

ŞİMDİ DE GEÇİLECEK YERLERİ GÖRELİM!...

Devamı var

AKBANK'ın küçük kardeşlerine 50. yıl müjdesi

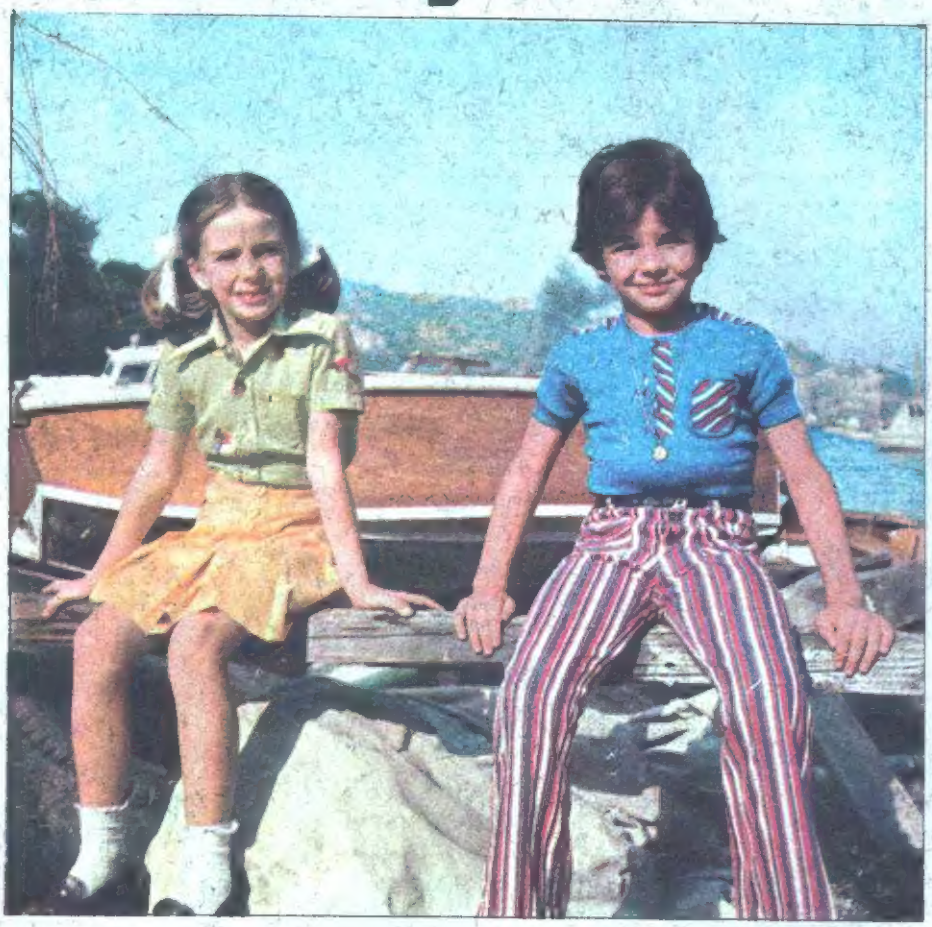

anadolu'yu
adım,adım
gezdirecek
kültürel bir
aylık resimli
roman dergisi

can ile aslı anadolu yollarında

bütün şubelerimizden temin edilebilir

AKBANK